

ת"פ (חדרה) 17136-10-24 - מדינת ישראל נ' נביל מלחם

ת"פ (חדרה) 17136-10-24 - מדינת ישראל נ' נביל מלחםשלום חדרה

ת"פ (חדרה) 17136-10-24

מדינת ישראל

תביעות מחוז חוף - שלוחת חדרה

נ ג ד

נביל מלחם

ע"י ב"כ עו"ד פאדי אסעד

בית משפט השלום בחדרה

[27.10.2024]

כבוד השופט ערן זלר

גזר דין

רקע

1. הנאשם יליד 1983 - תושב הרשות הפלסטינית - הורשע על יסוד הודאתו בכתב האישום, בעבירה של כניסה לישראל שלא כדין - לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952 ובעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.
על פי כתב האישום, הנאשם הוא תושב יהודה ושומרון ואינו מורשה להיכנס לישראל או לשהות בה; הגם שכך, ביום 8.10.24 בסמוך לשעה 10:30 הוא היה באום אל פאחם, סמוך לרחוב אל-מדינה כיכר אלביר, והוא שהה בישראל שלא כדין במשך יומיים.
כשנדרש על ידי שוטרים שהיו במקום להזדהות בפניהם הוא נמלט מהם בריצה. השוטרים דלקו אחריו ולכדו אותו לאחר שהוא הגיע לדרך ללא מוצא.
2. כתב האישום נגד הנאשם יחד עם הבקשה למעצרו עש לתום ההליכים הוגשו ביום 9.10.24, ובמהלך הדיון שהתקיים ביום 15.10.24 הוא הודה בכתב האישום מבלי שהוצגו הסכמות כלשהן בין הצדדים לעניין העונש. הטיעונים לעונש

3. ב"כ המאשימה טען כי במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים של שמירה על בטחונה של מדינת ישראל ותושביה, בזכותה של המדינה להחליט מי יבוא בשעריה וכן פגע בפעילות התקינה של גורמי אכיפת החוק. התובע סקר באופן רחב את פסיקת בתי המשפט וטען שיש לקבוע מתחם עונש הולם שמתחיל של בין חודשיים מאסר בפועל ברף התחתון ועד שבעה חודשי מאסר ברף העליון, זאת לצד ענישה נילוות של מאסר על תנאי וקנס. עוד טען כי העבירה של כניסה לישראל שלא כדין נעשית ממניע כלכלי ולכן קיימת חשיבות להטיל גם קנס במסגרת העונש שייגזר, והוא הפנה לפסיקה בעניין. הוא הטעים כי יש מקום שבית המשפט יגזור את הדין באופן שירתיע את הרבים על מנת שלא ישובו ויבצעו את העבירה, כיוון שמדובר בעבירות שמבוצעות תדיר, מסכנות את הציבור ומכבידות על כוחות הבטחון. הוא הגיש את גליון הרישום הפלילי של הנאשם, והפנה לכך שבעברו מספר הרשעות קודמות בעבירות דומות. לדבריו, בהתחשב בכך שאין זו הרשעתו הראשונה וכי מעבר לעבירת הכניסה לישראל הוא גם הורשע בהפרעה לשוטר בכך שניסה להימלט ממעצר, ביקש לגזור עליו מאסר בשליש התחתון - בינוני של המתחם העונש לו עתר, לצד מאסר על תנאי וקנס שלא יפחת מ-2,000 שח.

4. הסנגור טען כי הנאשם הוא אבא לילדים, מפרנס יחיד במשפחה אשר נוכח המצב בעת האחרונה נמצאת במצב כלכלי קשה; פרנסת המשפחה היא על הנאשם, אולם אין לו כל מקור הכנסה ומסיבה זו הוא נאלץ להיכנס לישראל. הוא לא התעלם מעברו הפלילי של הנאשם, המחזיק 3 הרשעות קודמות, כולן שעניינן שהיה בלתי חוקית, אך טען כי אלה ישנות יחסית - וניתנו בשנים 2004, 2010 ו-2016. באשר לעבירת ההפרעה לשוטר טען כי היא הייתה קצרה ומצומצמת, ושלא נשקפה ממנה סכנה כלשהי לבטחון או לרכוש. הוא טען כי הנאשם פשוט חשש להיעצר ולכן נמלט, וכי מדובר ברף חומרה נמוך של העבירה. הוא ציין כי כתוצאה מההימלטות הנאשם נחבל קשות בידו וברגלו, ובכך במובן מסוים הוא בא על עונשו; הנאשם הראה בשלב זה לבית המשפט שריטות ושפשופים על ברכיו וידו השמאלית ומרפקו. ב"כ הנאשם לא חלק על מתחם העונש ההולם לו עתרה המאשימה, אך טען כי בהתחשב בכל הנתונים שהציג יש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם. הוא הוסיף וטען כי לפי פסיקת בית המשפט העליון כאשר מדובר בכניסה לישראל למטרות פרנסה אין מעמד בכורה לצורך בהרתעת הרבים. הסנגור חלק על טענת התובע כי המוטיב לעבירה הוא כלכלי, וטען שבמקרה אליו הפנה ב"כ המאשימה דובר בשוהים בלתי חוקיים ששהו בישראל תקופות ארוכות של חודשים ואף שנים, מה שהצדיק הטלת קנס.

5. הנאשם בדברו האחרון אמר כי נכנס לישראל כי אין אצלם עבודה ופרנסה. הוא ציין בבכי כי ביום האתמול שוחח עם בתו שאמרה שהיא לא לקחה דמי כיס לבית הספר, כי אין מאיפה לתת לה. לשאלות בית המשפט ציין הנאשם כי ילדיו הם בני 3, 8, 11 ו-13; אשתו אינה עובדת והוא מפרנס את משפחתו וכן את אמו. עוד אמר הנאשם כי הוא מתחנך בפני בית המשפט שייגזור עליו את העונש הכי נמוך שניתן, ולו בגלל הילדים שלו.

דיון והכרעה

6. עבירת הכניסה לישראל שלא כדין בה הורשע הנאשם פוגעת בסדר- הציבורי, בריבונות-המדינה ובאינטרס הבסיסי שלה לפקח על הבאים בשעריה.

- מדובר אף בעבירה שיוצרת סיכון לביצוע עבירות אחרות, בין משום שלחלק מן הנכנסים לישראל ישנה מעורבות בפלילים וחלקם אף נכנסים לישראל לשם ביצוע עבירות, ובין משום שהחשש מתפיסה על ידי גורמי החוק עלול ליצור עבירות נוספות שחלקן אף מסכנות את הציבור כתוצאה מהניסיון להימלט.
7. התכלית המרכזית למנוע את התופעה ולאכוף את האיסור הפלילי, הוא בכך שהעדר היכולת לפקח על זהות תושבי הרשות הפלסטינית שנכנסים לישראל יוצר פוטנציאל לביצוע עבירות ביטחוניות, סיכון לזליגה לעבר פעילות חבלנית עוינת ויצירת סיכון לציבור בשל הסכנה הממשית כי בין השוהים הבלתי חוקיים יהיו גם פעילי טרור (רע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל, [נבו] 5.5.09); רע"פ 3674/04 אבו סאלם נ' מדינת ישראל [נבו] 12.2.06); (רע"פ 3677/13 אלהרוש ואח' נ' מדינת ישראל [נבו] 9.12.14); בפסיקה הודגש גם הסיכון כי "טריגר" כלשהו יכול להביא לכלל "שינוי לבבות" אצל השוהים הבלתי חוקיים ולהביאם כדי ביצוע עבירות ביטחוניות המסכנות את הציבור (עפ"י ח"פ 38304-01-24 מדינת ישראל נ' עתמאן [לא פורסם] 25.1.24).
- ולכן נפסק, כי בעצם ההימצאות של תושב הרש"פ בישראל, ללא אישור, קיימת מסוכנות אינהרנטית (בש"פ 4253/17 אימאן דבש נ' מדינת ישראל (18.6.17); וראו גם בש"פ 5686/16 אלפתאח נ' מדינת ישראל, [נבו] 15.7.16).
8. מאחר והסיכון המרכזי שבעבירה הוא בביצוע עבירות בטחון וטרור, הרי שלאורך השנים מידת האכיפה וחומרת העונשים שהוטלו על הנכנסים לישראל שלא כדין, כמו גם על מי שהסיעו או העסיקו אותם, היו כנייר לקמוס למציאות הבטחונית בכל תקופה, וזאת כבר למן תחילת הדרך. כך, בעתות לחימה והתפרצות או התגברות של עימות מזוין וכן בתקופות בהן הכה הטרור ללא רחם בתושבי ישראל, נטו בתי המשפט להחמיר בענישה שהטילו על שוהים בלתי חוקיים ועל מי שהסיעו או העסיקו אותם, ונפסק כי הכלל הוא מאסר לריצוי בפועל (רע"פ 5198/01 ח'טיב נ' מדינת ישראל [נבו] 18.10.01); רע"פ 6504/04 כפאח נ' מדינת ישראל, [נבו] 14.7.04).
9. יצוין כי בפסיקה הובעה גם עמדה לפיה ראוי דווקא להתמקד בהכבדת היד בעבירות ההסעה, העסקה והלנה של השוהים הבלתי חוקיים, ולא בהכרח בעבירות שהיה הבלתי חוקית לצורך פרנסה (עניין אבו סאלם, וכן רע"פ אלהרוש).
10. לאחר כניסתו לתוקף בשנת 2012 של תיקון 113 לחוק העונשין, שמטרתו היא הבניית שיקול הדעת של בתי המשפט בבואם לגזור את העונש, עסקו בתי המשפט בשאלה מהו מתחם העונש ההולם לעבירה של שהיה בלתי חוקית, והתמקדו במקרה הטיפולוגי לאותה עבירה - כניסה לישראל לצרכי פרנסה.
11. בעניין אלהרוש נקבע כי תחתית מתחם העונש ההולם לעבירת שב"ח לצרכי פרנסה, בהיעדר עבירות נלוות, היא מאסר על תנאי בלבד, ואילו הרף העליון של המתחם הוא 5 חודשי מאסר, שהם כוללים הן את תקופת המאסר על תנאי והן את תקופת המאסר בפועל. עוד נקבע מתחם עונש לקנס שנע בין היעדר הטלת קנס ועד 2,000 ₪.

הודגש לעניין זה, כי השוהים הבלתי חוקיים שייכים בדרך כלל לאוכלוסייה המתפרנסת בדוחק, ומטרת כניסתם לישראל היא פרנסה; וכי "במקום שברור כי הנאשם לא יוכל לשלם את הקנס, ומשמעות הדבר היא הארכת מאסרו חלף הקנס, יש להימנע מהטלת הקנס כאמור", כך שבמקרים מסוג זה הטלת קנס תהיה החריג ולא הכלל (אלהרוש, בפס' 53).

12. ברע"פ 1441/14 חמיס נ' מדינת ישראל [נבו] (9.12.14) חזר בית המשפט העליון על הפסיקה שבעניין אלהרוש ועל קביעת מתחם העונש ההולם שניתנה בו, תוך שהתמקד בסוגיה של הטלת מאסרים מותנים והצורך ביחס פורפורציונאלי בין העבירה למאסר על תנאי שמוטל בגינה.

13. אולם במעלה הדרך, ובפרט לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל באוקטובר 2023, קבעו בתי המשפט מספר פעמים כי נוכח הנסיבות הבטחוניות מתחם העונש ההולם לעבירה צריך לעמוד על חודשיים מאסר בפועל ברף תחתון ועד לשבעה חודשי מאסר בקצה העליון, יחד עם מאסר על תנאי וענישה נלווית, שכן הפגיעה בערכים המוגנים היא בעת הזו משמעותית ומוחשית, והדבר משליך על קביעת מתחם העונש ההולם לעבירה.

כך פסק בית המשפט המחוזי בבאר שבע בציינו כי קביעת מתחם עונש אמור לתת מענה עונשי הולם לפגיעה בערכים המוגנים, אשר בעת הזאת ונוכח מצב החירום והמלחמה, ובהתחשב גם במחוז בו בוצעה העבירה, צריכים הגנה משמעותית יותר (עפג (ב"ש) 31211-10-23 מדינת ישראל נ' אלנגאר [נבו] (22.10.23)).

מתחם זה נקבע גם על ידי בית המשפט המחוזי בנצרת (עפג (נצ') 37018-10-23 מדינת ישראל נ' אלחרוב [נבו] (25.10.23)) אשר היה תמים דעים עם פסיקת בית המשפט המחוזי בבאר שבע, אם כי מצא שאין להבחין בין עניינו של מחוז כזה או אחר בארץ לבין מחוזות אחרים, שכן קשיי המצב הבטחוני באים לידי ביטוי במחוזות רבים ולא דווקא במחוז מסוים.

לעומת זאת, בעפג (מרכז) 30176-10-23 מדינת ישראל נ' חרפוש [נבו] (25.10.23)) נקבע מתחם עונש מעט נמוך יותר. בית המשפט עמד על כך כי המציאות הבטחונית החריגה של העת האחרונה מחייבת בחינה מחדש הן של מתחם העונש ההולם לעבירה והן של קביעת העונש בתוך המתחם. נפסק כי יש להעביר מסר ברור כי מי שנכנס שלא כדין לישראל בעת חירום ומציאות בטחונית קשה, פוגע בעוצמה גבוהה בערכים המוגנים ועל כן ייאסר לתקופה ממשית.

בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם לעבירה נע בין רף תחתון של חודש מאסר לבין רף עליון של 6 חודשי מאסר בפועל (לא כולל תקופת תנאי) לצד מאסר על תנאי לצד קנס או התחייבות. בית המשפט מצא עוד להדגיש, כי ייתכנו נסיבות חריגות העשויות לבסס מתחם עונש קל יותר, למשל כאשר לגבי מי שאוחז בהיתר הוכח כי הוא נתפס בקרבת מחסום בדרכו חזרה לביתו, או מתחם מחמיר יותר, למשל - כאשר מדובר בשהיה ממושכת בישראל.

בעפ"ג (חיפה) 1680-11-23 מדינת ישראל נ' כסאב [נבו] (6.11.23) מצא בית המשפט כי מתחם העונש הראוי הוא אמנם בין חודשיים מאסר לשבעה חודשי מאסר, והוסיף עוד כי לטעמו יש ככלל להשית גם רכיב של קנס, וכן להטיל מאסר על תנאי של חודשיים.

בעפ"ג (נצרת) 7809-11-23 מדינת ישראל נ' ד'ווה [לא פורסם] (6.11.23) קיבל בית המשפט את ערעורי התביעה על מתחם העונש שנקבע בערכאות הדיוניות ועל קולת העונש שהוטל, קבע כי מתחם העונש ההולם צריך לנוע בין חודשיים מאסר ועד 7 חודשי מאסר בפועל, ופסק כי יש במתחם זה כדי לעלות בקנה אחד הן עם הקביעות העקרוניות שבעניין אלהרוש והן עם השיקולים הרלוונטיים באופן שיביא לתוצאה ראויה ומידתית.

14. רע"פ 7908/23 עיסא אלנגאר ואח' נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (27.11.23) עסק בבקשות למתן רשות ערעור שהוגשו על פסקי הדין שצוינו של בתי המשפט המחוזיים בבאר שבע, נצרת - נוף הגליל ומרכז. בית המשפט העליון פסק כי העקרונות שהתוו בהלכת אלהרוש בעינם עומדים, במובן זה שהם מותירים את יישום העקרונות והערכים בידי הערכאות הדיוניות, שיקבעו את מתחם העונש ההולם וישקלו בעת גזירת העונש בהתאם לנסיבות בכל מקרה ומקרה ותוך התחשבות בצוק העיתים של התקופה. בית המשפט העליון לא מצא להתערב או לקבוע הלכה באשר למתחמי הענישה שקבעו בתי המשפט המחוזיים, מצא כי התביעה רשאית לשנות ממדיניות האכיפה ולהתאימה לצרכי השעה, הפנה בעניין זה לדברים דומים שנפסקו בהלכת אלהרוש, וחזר על ההלכה שנפסקה - לפיה יש לבחון מעת לעת ולהתאים את מתחם העונש ההולם ואת העונש בתוך המתחם, על פי תנאי הזמן מהמקום ועל רקע הנסיבות והמצב הבטחוני.
15. יוזכר עוד כי היו מותבים שסברו שמתחם העונש ההולם צריך להיות גבוה יותר ממתחם של חודשיים ועד שבעה חודשים; למשל, בעפ"ג מדינת ישראל נ' עתמאן המוזכר מעלה, מצא בית המשפט המחוזי בחיפה לפסוק כי "... תחתית מתחם העונש בגין עבירה של שהייה בלתי חוקית בימים אלה חייבת לעמוד, במקרה האופייני על שלושה חודשים בפועל.", זאת נוכח המלחמה, אירועי החירום, המשאבים הרבים שמסקיעה המדינה במניעת כניסתם של פלסטינים לישראל והיעדר הרתעה מספקת שיצרה תמריץ להימנע ממסלול של הוצאת היתר.
16. לדעתי, מתחם העונש ההולם לעבירה של כניסה לישראל ושהייה בה שלא כדין, בנסיבות הרגילות המאפיינות על פי רוב את העבירה, צריך להיות בין רף תחתון של חודשיים מאסר בפועל ועד לרף עליון של 7 חודשי מאסר, ובין אי הטלת קנס להטלת קנס של 2,000 ₪. אולם כאשר לעבירה לפי חוק הכניסה לישראל נלווית גם עבירה נוספת, כבענייננו, מתחם העונש ההולם צריך לשקף את שתי העבירות, ולכן אני סבור כי הוא צריך להיות גבוה יותר, בהתאם לחומרת העבירה הנלווית.
17. עוד אני סבור כי בנסיבות חריגות מסוימות, מקלות, של ביצוע העבירה, כגון שהעבירה בוצעה על ידי מי שמחזיק בהיתר כניסה לישראל אך חרג ממנו, ולעתים מי שמחזיק בהיתר כניסה שהוקפא זמנית בשל נסיבות חיצוניות שנטועות במצב הנוכחי, דבר המלמד כי עבר את המסננת הבטחונית; וכן מי ששהייתו בישראל הייתה קצרה ביותר ובקרבה לגדר או שנתפס בדרכו חזרה לביתו סמוך למחסום וכיוצ"ב, יש לשקול לקבוע מתחם ענישה נמוך יותר, כפי שגם נעשה מספר פעמים בזמן האחרון. (למשל: ת"פ (חדרה) 45819-05-24 מדינת ישראל נ' עמארנה [לא פורסם] (21.5.24); ת"פ (עכו) (19.8.24); ת"פ (חדרה) 44990-02-24 מ"י נ' קלאלואה [לא פורסם] (26.2.24); ת"פ (חדרה) 23275-08-24 מדינת ישראל נ' מרעי [לא פורסם] (14.8.24); ת"פ (עכו) 10247-10-23 מדינת ישראל נ' עמאירה [לא פורסם] (12.10.23); ת"פ (חדרה) 12781-10-24 מדינת ישראל נ' כבהא [לא פורסם] (22.10.24)).

18. עבירת הפרעה לשוטר קשורה קשר ישיר ובלתי נפרד לעבירת הכניסה הבלתי חוקית לישראל, והיא נעשתה בקשר ישיר אליה ולמעשה במטרה לחמוק ממעצר ועונש בגין השהיה בישראל שלא כדין. הדבר כאמור מחמיר את האירוע יותר ממקרה בו שוהה בלתי חוקי נתפס ללא אישור מתאים ונעצר; הנסיון להימלט מן השוטרים משום עצמו יוצר חומרה נוספת על עבירת הכניסה לישראל שלא כדין ויוצר הכבדה נוספת על שהשוטרים. לא נעלמו מעיני הנסיבות בהן בוצעה עבירת הפרעה לשוטר במובן זה שביצועה היה קצר, ספק אם מחושב ומתוכנן, וההשלכות של הדבר לא היו משמעותיות. עם זאת הדבר יצר הכבדה על השוטר, שלא לדבר על הסיכון לתוצאה שבה הנאשם היה מצליח לחמוק ממעצר ועונש. הבאתי גם בחשבון כי הנאשם נשא בתוצאות מיידיות שנבעו מנסיון ההימלטות שלו, שכן הוא נחבל בחלקים שונים בגופו.
19. עלה בבירור כי מצוקתו הכלכלית של הנאשם היא שהביאה אותו להיכנס לישראל כדי לפרנס את משפחתו קשת היום. כך עלה גם מהדברים שאמר בכאב בדברו האחרון, והדברים בהחלט נגעו ללב.
20. בשקלול כלל הנסיבות, סברתי כי העובדה כי האירוע כלל את העבירה הנוספת המתוארת מצדיק את העמדת הרף התחתון של מתחם העונש על תקופת מאסר מעט ארוכה יותר. התוצאה היא שאני קובע כי מתחם העונש ההולם לאירוע כולו נע בין 70 ימי מאסר בפועל ברף הנמוך ועד לשבעה חודשי מאסר ברף הגבוה, ובהתאם לפסיקה אותה ציינתי כולל גם מתחם קנס הולם שנע בין 0 ₪ ועד ל- 2,000 ₪.
21. מגליון הרישום הפלילי של הנאשם עולה כי לחובתו 3 הרשעות קודמות, מהשנים 2004, 2010 ו- 2016, שתיים מהן בעבירות על חוק הכניסה לישראל, והשלישית (2010) עניינה בהפרת צו שטח צבאי סגור - אישור יציאה.
22. כידוע, אחת מהנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, שהיא רלוונטית במקרים רבים לקביעת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם, ושביית המשפט רשאי להתחשב בה בעת קביעת העונש המתאים הוא עברו הפלילי של הנאשם או היעדרו (סעיף 40א(11) לחוק העונשין - התשל"ז - 1977).
23. יש לתת משקל להרשעותיו הקודמות, שכן אחרת תרוקן מתוכן המשמעות הנובעת מכך שנאשם ביצע עבירות שכבר הורשע בהן בעבר, ולמעשה תייצר "שוויון" בין נאשם שהורשע פעם ראשונה ויחידה ובין מי שכבר הורשע בעבר. עם זאת, נוכח הזמן הרב שחלף מאז הרשעותיו הקודמות אתן לדברים משקל נמוך.
- עיינתי בגזרי דין שונים שבהם שוהים בלתי חוקיים, שכבר היו להם הרשעות קודמות בכניסה ושהיה שלא כדין בישראל, נדונו לעונשים מתונים למדי ולעתים לעונשים קלים של ממש, אך איני סבור כי יש להקיש גזירה שווה מאותם מקרים לעניינינו, שכן גזר הדין הללו ניתנו ברובם טרם המלחמה.
24. אל מול הרשעותיו הקודמות לא נעלמו מעיני נסיבותיו האחרות של הנאשם, אשר יש בהן כדי להשפיע על הקלה בעונשו בתוך המתחם שקבעתי, והן מצוקתה הכלכלית של משפחתו, הודאתו בכתב האישום שמגלמת נטילת אחריות והביאה לחיסכון בזמנו של בית המשפט ומזמנה של התביעה, ומנעה את הבאתם של העדים לבית המשפט. ומשכך מצאתי לגזור את עונשו של הנאשם בחלק התחתון של מתחם הענישה.
25. על פי התרשמותי מן הנאשם הוא אינו בעל אמצעים כלל וכלל, לשון המעטה, והוא תר אחר עבודה כדי להצליח לפרנס את משפחתו שנמצאת במצב כלכלי קשה. לכן החלטתי שאין מקום להטיל על הנאשם ענישה שבה רכיב כספי.
- עונשו של הנאשם יעמוד אפוא על אלה:
- א. 75 ימי מאסר לריצוי בפועל. המאסר בפועל יימנה מיום מעצרו של הנאשם - 8.10.24
- ב. חודשיים מאסר על תנאי, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך שנתיים מיום שחרורו מן המאסר עבירה לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב - 1952, ויורשע בה בפרק זמן זה או לאחריו.
26. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה בתוך 45 ימים
- ניתן היום, כ"ה תשרי, תשפ"ה, 27 אוקטובר, 2024, במעמד הצדדים.